

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ ВІНОГРАДАРСТВА І ВИНОРІБСТВА ІМЕНІ В.Є.
ТАЇРОВА»**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра суспільно-гуманітарних наук**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Директор, доктор с.-г. наук

Ірина КОВАЛЬОВА

« 12 » вересня 2023 р.

«ПОГОДЖЕНО»

Завідувач кафедри
менеджменту, доктор екон.
наук, професор,

Галина ЗАПІША

« 1 » вересня 2023 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ**

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ДОКТОР ФІЛОСОФІЇ (PhD)

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

20 АГРАРНІ НАУКИ та ПРОДОВОЛЬСТВО

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

**203 «САДІВНИЦТВО,
ПЛОДООВОЧІВНИЦТВО ТА
ВІНОГРАДАРСТВО»**

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА
ПРОГРАМА**

«ВІНОГРАДАРСТВО»

Одеса – 2023

Робоча програма з дисципліни **ОКЗ5 «Управління інноваційними проектами»** для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, ступеня доктор філософії (PhD) за освітньо-науковою програмою **«Виноградарство»** спеціальності **203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство»**

Розробник: доцент кафедри менеджменту Наталія ТЕЛІЧКО

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від « 21 » серпня 2023 року, № 1.

Завідувач кафедри, доктор економічних наук,
професор

Галина ЗАПІША

Гарант ОНП, заступник директора
з наукової роботи ННЦ ІВіВ ім. В.Є. Таїрова,
д.с.-г.н.

 Ніна МУЛЮКІНА

« 12 » 09 2023 року

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти здобувача	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів–4	Галузь знань: <u>20 Аграрні науки та продовольство</u>	Обов’язкова	
Модулів –2	Спеціальність: <u>203 «Садівництво, плодощовівництво та виноградарство»</u> ОНП <u>«Виноградарство»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів–2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин –120		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача–5	Рівень вищої освіти: <u>третій (освітньо-науковий)</u>	14 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		28 год.	10 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		48 год.	72 год.
		Індивідуальні завдання:	
	Вид контролю: екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання: 42/48; для заочної форми навчання 18/72.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Динамічний розвиток соціально-економічних процесів в економіці країни та світу викликає необхідність використання нових технологій організації управлінських процесів, модернізації структур управління, діагностики економічного стану і прийняття рішень в умовах ризику і конкуренції, необхідність пошуку джерел фінансування наукових досліджень та інновацій обумовлюють потребу в знаннях теорії і практики управління інноваційними проектами.

Навчальна дисципліна «Управління інноваційними проектами» відноситься до складу обов'язкових навчальних дисциплін освітньо-наукової програми «Агрономія» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти.

Мета дисципліни – формування у здобувачів сучасного інноваційного мислення та системи спеціальних знань у галузі управління інноваційними проектами підприємств, відповідних компетенцій на основі засвоєння основних теоретичних положень та опанування необхідними практичними навичками, що дозволяють ефективно здійснювати цю діяльність на підприємстві.

Предмет дисципліни: інтегрована сукупність управлінських відносин у підсистемах організацій, їх стосунки із зовнішнім середовищем.

Завданнями дисципліни є теоретична та практична підготовка здобувачів знань наступних питань:

- Сутність інновацій та інвестицій підприємств;
- Методологічні засади управління інноваційними проектами;
- Методичний інструментарій управління інноваційними проектами;
- бізнес-планування інноваційного проекту;
- оцінка ефективності інноваційних проектів;
- управління ризиками інноваційних проектів
- управління вартістю інноваційного проекту;
- управління реалізацією інноваційних проектів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Управління інноваційними проектами» здобувач повинен:

Знати:

- розуміння основних категорій, засад та принципів розробки та реалізації інноваційних проектів;
- знання різновидів інноваційних проектів та особливостей їх формування і реалізації;
- оволодіння методологією, методами та формами управління інноваційними проектами;
- знання складу проектної документації та інструментів розробки бізнес-планів інноваційних проектів;
- знання основ моделювання процесів управління інноваційними проектами;
- оволодіння методиками оцінювання ефективності інноваційних проектів;

- розуміння організації проектної діяльності в науково-дослідних установах та підприємствах;
- знання стандартів щодо оформлення проектної документації;
- розуміння методології управління реалізацією інноваційних проектів

Вміти:

- формулювати та актуалізувати проблеми, обґрунтовувати шляхи та способи їх вирішення;
- формулювати цілі інноваційного проектування, обґрунтовувати шляхи їх досягнення;
- організовувати збір необхідної для інноваційного проекту інформації;
- самостійно здійснювати аналіз науково-методичної літератури та патентний пошук;
- обчислювати бюджети та оцінювати ефективність інноваційних проектів;
- оцінювати інноваційні ризики проектів, обґрунтовувати методи їх мінімізації;
- розробляти бізнес-плани інноваційних проектів;
- рейтингувати інноваційні проекти та вибирати придатні до реалізації;
- самостійно здійснювати пошук грантових пропозицій на написання грантових заявок;
- організувати реалізацію інноваційних проектів;
- відображати результати проектування у формах звітів, статей, тез доповідей тощо.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення дисципліни «*Управління інноваційними проектами*» У здобувача формуються:

Інтегральна компетентність

Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати специфічні проблеми та актуальні наукові завдання у професійній та/або дослідницько-інноваційній діяльності в сфері садівництва та виноградарства, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу на основі розуміння філософських засад, сучасних тенденцій, напрямів і закономірностей розвитку науки в умовах глобалізації..

ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті

ЗК5. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК7. Здатність розв'язувати комплексні проблеми садівництва та виноградарства на основі системного наукового та загального культурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної

добро́рочесності

Спеціальні (фахові) компетентності:

ФК5. Здатність аналізувати, оцінювати і прогнозувати сучасний стан і тенденції розвитку технологій у садівництві та виноградарстві.

ФК6. Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проекти у виноградарстві та дотичні до нього міждисциплінарні проекти.

ФК7. Ефективно керувати відповідними питаннями виробництва, дослідницькою, управлінською та викладацькою роботою проявляючи лідерство під час їх реалізації.

ФК8. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері садівництва та виноградарства, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень

Програмні результати вивчення дисципліни «Управління інноваційними проектами»:

РН 1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері виноградарства та садівництва.

РН 2. Застосовувати передові концептуальні та методологічні знання з виноградарства, селекції винограду та виноградного розсадництва та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень виноградарства, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

РН 3. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми виноградарства, селекції винограду та виноградного розсадництва державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.

РН 10 Розробляти і виконувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають змогу переосмислити існуючі та створити нові цілісні знання та/або професійні практики та розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми у садівництві та виноградарстві з дотриманням норм академічної доброчесності й врахуванням технічних, економічних, правових, екологічних та етичних аспектів.

РН 13. Визначати можливості для підприємницької діяльності та комерціалізації результатів власних досліджень.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	утому числі					усього	утому числі				
		л	пз	лз	інд	с.р.		л	п		інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади управління інноваційними проектами організацій												
Тема 1. Сутність інновацій та інвестицій підприємств	10	2	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 2. Методологічні засади управління інноваційними проектами	10	2	2	-	-	6	10	1	1	-	-	8
Тема 3. Методичний інструментарій управління інноваційними проектами	11	2	4	-	-	5	11	1	1	-	-	9
Тема 4. Бізнес-планування інноваційного проекту	14	2	4	-	4	4	14	1	1	-	4	8
Разом за змістовим модулем 1	45	8	12	-	4	36	45	4	4	0	4	33
Змістовий модуль 2. Управління вибором та реалізацією інноваційних проектів												
Тема 5. Оцінка ефективності інноваційних проектів	9	1	4	-	3	1	9	2	1	-	3	3
Тема 6. Управління ризиками інноваційних проектів	9	1	4	-	2	2	9	-	1	-	2	6
Тема 7. Планування робіт проекту	9	1	4	-	2	2	9	-	1	-	2	6
Тема 8. Управління вартістю інноваційного проекту	9	2	4		2	1	9	-	1	-	1	7
Тема 9. Охорона права інтелектуальної власності в управлінні інноваційними проектами	9	1	-	-	-	8	9	-	-	-	-	9
Разом за змістовим модулем 2	45	6	16	0	9	14	45	2	4	0	8	31
Усього годин	90	14	28	0	13	50	90	6	8	0	12	64

5. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади управління інноваційними проектами організацій

Тема 1. Сутність інновацій та інвестицій підприємств

Поняття інновацій, інноваційного процесу та інноваційної діяльності. Етапи інноваційного процесу. Життєвий цикл інновацій. Класифікація та кодування інновацій. Моделі поширення інновацій. Особливості прийняття рішень в управлінні інноваціями.

Інновації в теоріях економічного розвитку. Становлення теорії інноватики та її сучасні концепції.

Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства. Роль інвестицій у забезпеченні ефективного стратегічного розвитку підприємства та зростання його ринкової вартості. Класифікація інвестицій за різними ознаками. Сутність і класифікація джерел фінансування інвестицій. Сучасні форми державного регулювання інвестиційної діяльності підприємств в Україні. Суб'єкти інвестування та їх основні типи.

Особливості інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки та в науковій сфері.

Тема 2. Методологічні засади управління інноваційними проектами

Основні аспекти поняття «інноваційний проект». Класифікація інноваційних проектів. Життєвий цикл інноваційного проекту. Учасники інноваційного проекту. Життєвий цикл інноваційного проекту в аграрній сфері.

Сутність, мета і завдання управління інноваційними проектами. Принципи управління інноваційними проектами. Функції управління інноваційними проектами. Механізм управління інноваційними проектами. Міжнародні та національні стандарти з управління проектами (AgilePM®, PMBOK®, PRINCE2®, PRINCE2Agile®, P2M®, 6Σ®, IPMA Individual Competence Baseline®, ISO® 21500:2012, CPM, ISO 21500, GAPPS GL1® та інші). Методологія управління проектами PMBOK®. Процеси управління інноваційними проектами.

Оточення проекту та програми підтримки інноваційної діяльності. Соціотехнічний та екологічний підхід до проблеми управління проектами в аграрній сфері.

Тема 3. Методичний інструментарій управління інноваційними проектами

Концепція оцінки вартості грошей у часі. Методичний інструментарій визначення майбутньої і теперішньої вартості чистого грошового потоку від інвестування в інноваційні проекти.

Інфляція та її вплив на результати інвестиційної діяльності, Номінальна та реальна вартість чистого грошового потоку від інвестиційної діяльності.

Врахування фактору інфляції при формуванні необхідного рівня дохідності інвестицій. Інфляційна премія та методи її розрахунку.

Поняття проектних ризиків. Методичний інструментарій кількісної оцінки рівня інвестиційних ризиків. Премія за ризик та методи її розрахунку.

Поняття ліквідності інвестицій. Класифікація інвестицій підприємства за рівнем ліквідності. Методичний інструментарій оцінки рівня ліквідності інвестицій. Премія за ліквідність інвестицій та методи її розрахунку.

Тема 4. Бізнес-план інноваційного проекту

Міжнародні стандарти бізнес-планування (UNIDO, KPMG, ЄБРР, TESIS, IFC, BFM Group). Національні стандарти бізнес-планування.

Бізнес-план інноваційного проекту, методичні засади його розробки. Зміст бізнес-плану інноваційного проекту та характеристика основних його розділів - резюме, характеристика продукту (послуги), розміщення об'єкта, аналіз ринку продукту, обсяг та структура виробництва продукту (послуги), які плануються, забезпеченість випуску продукту (послуги) основними факторами виробництва, стратегія маркетингу, фінансовий план, визначення потреби в інвестиційних ресурсах та джерел її фінансування, оцінка ризиків та форми їх страхування і мінімізації, графіки реалізації проекту, аналіз без збитковості.

Система основних показників, що входять до складу окремих розділів бізнес-плану інноваційного проекту.

Пошук грантів. Складання грантової заявки.

Змістовий модуль 2. Управління вибором та реалізацією інноваційних проектів

Тема 5. Оцінка ефективності інноваційних проектів

Базові принципи проведення оцінки ефективності інноваційних проектів.

Методичні підходи оцінки й відбору інноваційних проектів.

Методи оцінки ефективності інноваційних проектів. Критерії ефективності інноваційних проектів: чистий приведений дохід, індекс дохідності, період окупності, внутрішня норма дохідності та інші, порядок їх розрахунку. Взаємозв'язок окремих показників оцінки ефективності інноваційних проектів.

Особливості оцінки ефективності незалежних і альтернативних інноваційних проектів.

Особливості оцінки інноваційних наукових проектів при формуванні грантових заявок.

Тема 6. Управління ризиками інноваційних проектів

Сутність і класифікація інноваційних ризиків. Процес управління інноваційними ризиками. Правила прийняття проектних рішень в умовах невизначеності і ризику. Методи оцінки одиничних ризиків інноваційних проектів: аналіз чутливості, аналіз сценаріїв, імітаційного моделювання за методом Монте-Карло, аналіз дерева рішень. Методи оцінки несистематичних

Ризиків інноваційних проектів. Методи оцінки ринкових (систематичних) ризиків інноваційних проектів. Особливості оцінки проектних ризиків в аграрному секторі економіки.

Тема 7. Планування робіт проекту

Послідовність планування проекту (структуризація проекту, розробка Плану-графіку реалізації проекту, ресурсне планування, планування бюджету проекту).

Структуризація проекту (ієрархічна структура робіт-WBS, організаційна структура виконавців-OBS, матриця відповідальності-RAM).

Розробка Плану-графіку реалізації проекту (мережевий графік, діаграма Ганта, таблична форма).

Застосування системи автоматизації управління проектами MicrosoftProject та іншого сучасного програмного забезпечення в плануванні робіт проекту.

Тема 8. Управління вартістю інноваційного проекту

Планування ресурсів проекту: процес, методи і засоби. Оцінка вартості операцій: процес, методи і засоби. Інформаційне забезпечення оцінки вартості операцій. Аналіз ресурсів проекту.

Бюджет інноваційного проекту, його види. Особливості розробки капітального бюджету. Зміст і порядок розробки поточного бюджету експлуатації інноваційного проекту. Метод «гнучкого бюджету» реалізації інноваційного проекту і принципи його розробки.

Контроль бюджету проекту. Особливості бюджетування проектів аграрної сфери.

Тема 9. Охорона права інтелектуальної власності в управлінні інноваційними проектами

Поняття права інтелектуальної власності. Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності. Авторське право та суміжні права. Суб'єкти та об'єкти авторського права. Захист авторських прав.

Патентне право. Об'єкти патентного права і ознаки набуття обороноздатності. Поняття і ознаки винаходу, корисної моделі, промислового зразка. Патентна охорона біотехнологічних винаходів. Оформлення патентних прав.

Правова охорона засобів індивідуалізації суб'єктів господарювання, товарів і послуг. Поняття та ознаки комерційного (фірмового) найменування. Зміст права інтелектуальної власності на комерційне найменування. Поняття, ознаки, види торговельної марки та умови її обороноздатності. Динаміка прав інтелектуальної власності на торговельну марку.

Поняття, ознаки та об'єкти захисту прав на раціоналізаторські пропозиції. Право інтелектуальної власності на сорти рослин і породи тварин. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

5.1.

ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ (КУРС ЛЕКЦІЙ)

Денна форма навчання

№з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань	Рекомендована література
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади управління інноваційними проектами організацій - 8 год.		
1.1	Тема 1. Сутність інновацій та інвестицій підприємств (2 год) 1. Поняття інновацій, інноваційного процесу та інноваційної діяльності. 2. Класифікація та кодування інновацій. 3. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства. 4. Класифікація інвестицій за різними ознаками. 5. Особливості інноваційно-інвестиційної діяльності в Аграрному секторі економіки та в науковій сфері.	[13;27; 31;34; 36; 39; 40; 44; 45; 56]
1.2	Тема 2. Методологічні засади управління інноваційними проектами (2 год) 1. Сутність і класифікація інноваційних проектів. 2. Сутність, мета і завдання управління інноваційними проектами. 3. Принципи і функції управління інноваційними проектами. 4. Міжнародні та національні стандарти з управління проектами.	[1-4;6-16;26-27; 30;33; 42; 43; 50; 51]
1.3	Тема 3. Методичний інструментарій управління інноваційними проектами (2 год) 1. Концепція і методичний інструментарій визначення майбутньої і теперішньої вартості чистого грошового потоку від інвестування в інноваційні проекти. 2. Врахування фактору інфляції при формуванні необхідного рівня дохідності інвестицій. 3. Методичний інструментарій кількісної оцінки рівня інвестиційних ризиків. 4. Премія за ліквідність інвестицій та методи її розрахунку.	[13; 31; 34; [13; 31; 34; 36; 44; 59]
1.4	Тема 4. Бізнес-планування інноваційного проекту (2 год) 1. Стандарти бізнес-планування інноваційного проекту. 2. Зміст бізнес-плану інноваційного проекту та характеристика основних його розділів. 3. Методи пошуку грантів. 4. Грантові проектні заявки.	[1-4;6-16; 19; 26-27;30;35; 43; 50; 58; 59]

№з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань	Рекомендована література
Змістовий модуль 2. Управління вибором та реалізацією інноваційних проектів-6 год		
2.1	Тема 5. Оцінка ефективності інноваційних проектів (1год) 1. Базові принципи проведення оцінки ефективності інноваційних проектів. 2. Методи оцінки ефективності інноваційних проектів. 3. Критерії ефективності інноваційних проектів. 4. Особливості оцінки інноваційних наукових проектів при формуванні грантових заявок	[13;31; 34; 36; 44; 46; 57; 59]
2.2	Тема 6. Управління ризиками інноваційних проектів (1год) 1. Сутність і класифікація інноваційних ризиків. 2. Процес управління інноваційними ризиками.	[1-4;6-16; 26-27; 30; 43; 50; 57]
2.3	Тема 7. Планування робіт проекту (1 год) 1. Послідовність планування проекту. 2. Структуризація проекту. 3. Розробка Плану-графіку реалізації проекту	[1-4;6-16;20-25; 30; 46; 49]
2.4	Тема 8. Управління вартістю інноваційного проекту (2год) 1. Планування ресурсів проекту: процес, методи і засоби. 2. Бюджет інноваційного проекту, його види. 3. Особливості розробки капітального бюджету. 4. Особливості бюджетування проектів аграрної сфери.	[1-4;6-16;20-25; 30; 46; 49]
2.5	Тема 9. Охорона права інтелектуальної власності в управлінні інноваційними проектами(1 год) 1. Поняття права інтелектуальної власності. Авторське право суміжні права. 2. Об'єкти патентного права і ознаки набуття охороноздатності.	[60-72]

Заочна форма навчання

№з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань	Рекомендована література
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади управління інноваційними проектами організацій - 4год.		
1.1	Тема 1. Сутність інновацій та інвестицій підприємств (1год) 1. Поняття інновацій, інноваційного процесу та інноваційної діяльності. 2. Класифікація та кодування інновацій.	[13;31; 34;36; 39; 40;44; 45; 56]

№ з/п	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань	Рекомендована література
	3. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства. 4. Класифікація інвестицій за різними ознаками. 5. Особливості інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки та в науковій сфері.	
1.2	Тема 2. Методологічні засади управління інноваційними проектами <i>(1 год)</i> 1. Сутність і класифікація інноваційних проектів. 2. Сутність, мета і завдання управління інноваційними проектами. 3. Принципи і функції управління інноваційними проектами. 4. Міжнародні та національні стандарти з управління проектами.	[1-4;6-16;26-27; 30; 33; 42; 43; 50; 51]
1.3	Тема 3. Методичний інструментарій управління інноваційними проектами <i>(1 год)</i> 1. Концепція і методичний інструментарій визначення майбутньої і теперішньої вартості чистого грошового потоку від інвестування в інноваційні проекти. 2. Врахування фактору інфляції при формуванні необхідного рівня дохідності інвестицій. 3. Методичний інструментарій кількісної оцінки рівня інвестиційних ризиків. 4. Премія за ліквідність інвестицій та методи її розрахунку.	[13; 31; 34; [13; 31; 34; 36; 44; 59]
1.4	Тема 4. Бізнес-планування інноваційного проекту <i>(1 год)</i> 1. Стандарти бізнес-планування інноваційного проекту. 2. Зміст бізнес-плану інноваційного проекту та характеристика основних його розділів. 3. Методи пошуку грантів. 4. Грантові проектні заявки.	[1-4;6-16; 19; 26-27;30; 35; 43; 50; 58; 59]
Змістовий модуль 2. Управління вибором та реалізацією інноваційних проектів - 2 год.		
2.1	Тема 5. Оцінка ефективності інноваційних проектів <i>(2 год)</i> 1. Базові принципи проведення оцінки ефективності інноваційних проектів. 2. Методи оцінки ефективності інноваційних проектів. 3. Критерії ефективності інноваційних проектів. 4. Особливості оцінки інноваційних наукових проектів при формуванні грантових заявок	[13;31; 34; 36; 44; 46; 57; 59]

5.2.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Формування інноваційної ідеї	2	1
2	Маркетинговий аналіз інноваційного продукту	4	1
3	Оцінка ефективності інвестицій	4	1
4-5	Структуризація проекту за видами робіт	4	1
6	Складання плану-графіку реалізації проекту	4	1
7	Планування ресурсів проекту	2	1
8	Складання бюджету проекту	4	1
9	Оцінка ефективності інноваційного проекту	2	1
10	Планування управління ризиками інноваційного проекту	2	-
	Разом	28	8

5.3.

САМОСТІЙНА РОБОТА

№з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Сутність інновацій та інвестицій підприємств 1. Етапи інноваційного процесу. 2. Життєвий цикл інновацій. 3. Моделі поширення інновацій. 4. Особливості прийняття рішень в управлінні інноваціями. 5. Інновації в теоріях економічного розвитку. 6. Становлення теорії інноватики та її сучасні концепції. 7. Роль інвестицій у забезпеченні ефективного стратегічного розвитку підприємства та зростання його ринкової вартості. 8. Сутність і класифікація джерел фінансування інвестицій. 9. Сучасні форми державного регулювання інвестиційної діяльності підприємств в Україні. 10. Суб'єкти інвестування та їх основні типи.	6	8
2	Тема 2. Методологічні засади управління інноваційними проектами 1. Життєвий цикл інноваційного проекту. 2. Учасники інноваційного проекту. 3. Міжнародні та національні стандарти з управління проектами. 4. Процеси управління інноваційними проектами. Оточення проекту та програми підтримки інноваційної діяльності. 5. Соціотехнічний підхід до проблеми управління проектами.	6	8
3	Тема 3. Методичний інструментарій управління інноваційними проектами 1. Концепція оцінки вартості грошей у часі. 2. Інфляція та її вплив на результати інвестиційної діяльності 3. Інфляційна премія та методи її розрахунку. 4. Поняття інвестиційних ризиків. 5. Премія за ризик та методи її розрахунку. 6. Поняття ліквідності інвестицій. 7. Класифікація інвестицій підприємства за рівнем ліквідності. 8. Премія за ліквідність та методи її розрахунку.	5	9

4	Тема 4. Бізнес-планування інноваційного проекту 1. Бізнес-план інноваційного проекту, методичні засади його розробки. 2. Система основних показників, що входять до складу окремих розділів бізнес-плану інноваційного проекту.	4	8
5	Тема 5. Оцінка ефективності інноваційних проектів Методичні підходи оцінки й відбору інноваційних проектів. 1. Взаємозв'язок окремих показників оцінки ефективності інноваційних проектів. 2. Особливості оцінки ефективності незалежних і альтернативних інноваційних проектів.	1	3
6	Тема 6. Управління ризиками інноваційних проектів 1. Правила прийняття проектних рішень в умовах невизначеності і ризику. 2. Методи оцінки одиничних ризиків інноваційних проектів. 3. Методи оцінки несистематичних ризиків інноваційних проектів. 4. Методи оцінки ринкових(систематичних)ризиків інноваційних проектів.	2	6
7	Тема 7. Планування робіт проекту 1. Розподіл відповідальності і ризиків замовника та підрядчика під час реалізації проекту. 2. Система основних показників моніторингу реалізації інноваційних проектів. Аналіз резервів і можливостей нормалізації ходу виконання окремих інноваційних проектів. 4. Необхідність оперативного коригування форм реалізації інноваційних проектів. Критерії припинення реалізації інноваційного проекту та «виходу» із нього.	2	6
8	Тема 8. Управління вартістю інноваційного проекту 1. Оцінка вартості операцій: процес, методи і засоби. 2. Інформаційне забезпечення оцінки вартості операцій. 3. Аналіз ресурсів проекту	2	7

9	Тема 9. Охорона права інтелектуальної власності в управлінні інноваційними проектами 1. Поняття права інтелектуальної власності. Суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності. 2. Патентне право. Об'єкти патентного права і ознаки набуття охороноздатності. 3. Правова охорона засобів індивідуалізації суб'єктів господарювання, товарів і послуг. 4. Право інтелектуальної власності на сорти рослин і породи тварин. 5. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.	8	9
	Разом	48	72

5.4.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Перелік тем для рефератів:

1. Поняття інновацій, інноваційного процесу та інноваційної діяльності.
2. Етапи інноваційного процесу.
3. Життєвий цикл інновацій.
4. Класифікація та кодування інновацій.
5. Моделі поширення інновацій.
6. Особливості прийняття рішень в управлінні інноваціями.
7. Інновації в теоріях економічного розвитку.
8. Становлення теорії інноватики та її сучасні концепції.
9. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства.
10. Роль інвестицій у забезпеченні ефективного стратегічного розвитку підприємства та зростання його ринкової вартості.
11. Класифікація інвестицій за різними ознаками.
12. Сутність і класифікація джерел фінансування інвестицій.
13. Сучасні форми державного регулювання інвестиційної діяльності підприємств в Україні.
14. Суб'єкти інвестування та їх основні типи.
15. Особливості інноваційно-інвестиційної діяльності в аграрному секторі економіки
16. Основні аспекти поняття «інноваційний проект».
17. Класифікація інноваційних проектів.
18. Життєвий цикл інноваційного проекту.
19. Учасники інноваційного проекту.
20. Сутність, мета і завдання управління інноваційними проектами.
21. Принципи управління інноваційними проектами.
22. Функції управління інноваційними проектами.
23. Механізм управління інноваційними проектами.
24. Міжнародні та національні стандарти з управління проектами.
25. Відмінності стандартів з управління проектами (AgilePM®, PMBOK®, PRINCE2®, PRINCE2 Agile®, P2M®, 6Σ®, IPMA IndividualCompetenceBaseline®, ISO® 21500:2012, CPM, ISO 21500,

GAPPS GL1® та інші).

- 26.Методологія управління проектами PMBOK®.
- 27.Процеси управління інноваційними проектами.
- 28.Оточення проекту та програми підтримки інноваційної діяльності.
- 29.Соціотехнічний та екологічний підхід до проблеми управління проектами в аграрній сфері.
- 30.Концепція оцінки вартості грошей у часі.
- 31.Методичний інструментарій визначення майбутньої і теперішньої вартості чистого грошового потоку від інвестування в інноваційні проекти.
- 32.Інфляція та її вплив на результати інвестиційної діяльності
- 33.Врахування фактору інфляції при формуванні необхідного рівня дохідності інвестицій.
- 34.Інфляційна премія та методи її розрахунку.
- 35.Поняття інвестиційних ризиків.
- 36.Методичний інструментарій кількісної оцінки рівня інвестиційних ризиків.
- 37.Премія за ризик та методи її розрахунку.
- 38.Поняття ліквідності інвестицій.
- 39.Класифікація інвестицій підприємства за рівнем ліквідності.
- 40.Методичний інструментарій оцінки рівня ліквідності інвестицій.
- 41.Премія за ліквідність інвестицій та методи її розрахунку.
- 42.Бізнес-план інноваційного проекту, методичні засади його розробки.
- 43.Зміст бізнес-плану інноваційного проекту та характеристика основних його розділів.
- 44.Система основних показників, що входять до складу окремих розділів бізнес-плану інноваційного проекту.
- 45.Пошук наукових грантів.
- 46.Складання грантової заявки.
- 47.Базові принципи проведення оцінки ефективності інноваційних проектів.
- 48.Методичні підходи оцінки й відбору інноваційних проектів.
- 49.Методи оцінки ефективності інноваційних проектів.
- 50.Критерії ефективності інноваційних проектів.
- 51.Взаємозв'язок окремих показників оцінки ефективності інноваційних проектів.
- 52.Особливості оцінки ефективності незалежних і альтернативних інноваційних проектів.
- 53.Особливості оцінки інноваційних наукових проектів при формуванні грантових заявок.
- 54.Сутність і класифікація інноваційних ризиків.
- 55.Процес управління інноваційними ризиками.
- 56.Правила прийняття проектних рішень в аграрній сфері.
- 57.Методи оцінки одиничних ризиків інноваційних проектів.
- 58.Методи оцінки несистематичних ризиків інноваційних проектів.
- 59.Методи оцінки ринкових(систематичних)ризиків інноваційних проектів.
- 60.Етапи планування робіт проекту
- 61.Ієрархічна структура робіт – WBS.
- 62.Організаційна структура виконавців – OBS.

63. Матриця відповідальності – RAM..
64. Мережний графік.
65. Діаграма Гантта.
66. Планування ресурсів проекту: процес, методи і засоби.
67. Оцінка вартості операцій: процес, методи і засоби.
68. Інформаційне забезпечення оцінки вартості операцій.
69. Бюджет інноваційного проекту, його види.
70. Особливості розробки капітального бюджету.
71. Зміст і порядок розробки поточного бюджету експлуатації інноваційного проекту.
72. Метод «гнучкого бюджету» реалізації інноваційного проекту і принципи його розробки.
73. Контроль бюджету проекту.
74. Принципи оперативного управління реалізацією інноваційних проектів.
75. Календарний план реалізації інноваційного проекту та порядок його розробки.
76. Розподіл відповідальності і ризиків замовника та підрядчика під час реалізації проекту.
77. Побудова системи моніторингу реалізації інноваційних проектів.
78. Система основних показників моніторингу реалізації інноваційних проектів.
79. Аналіз резервів і можливостей нормалізації ходу виконання окремих інноваційних проектів.
80. Необхідність оперативного коригування форм реалізації інноваційних проектів.
81. Критерії припинення реалізації інноваційного проекту та «виходу» із нього.
82. Використання сучасного програмного забезпечення під час реалізації проектів.
83. Застосування системи автоматизації управління проектами Microsoft Project та іншого сучасного програмного забезпечення в плануванні робіт проекту
84. Блокчейн-технології в управлінні проектами.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При викладанні дисципліни застосовуються словесні, наочні та практичні методи навчання. Під час проведення лекцій використовуються такі словесні методи як розповідь, пояснення та наочні методи: ілюстрація мультимедійних презентацій, учбових фільмів. Під час проведення практичних занять застосовуються наочні спостереження та словесні бесіди: вступні, поточні, репродуктивні, евристичні, підсумкові; здобувачами виконуються вправи: тренувальні, творчі, усні, практичні.

При вивченні дисципліни "Управління інноваційними проектами" здобувачі притримуються індивідуальної траєкторії навчання, здобуваючи навички проектування шляхом виконання індивідуального завдання розробки інноваційного проекту, пов'язаного з тематикою дисертаційного дослідження.

Під час його розробки здобувачі використовують програму "MicrosoftProject"(пробну версію), яка дозволяє покроково розробити і деталізувати проект, розрахувати час і трудовитрати проекту, оптимізувати витрати.

Виконання індивідуального завдання дозволить здобувачам формувати проекти для складання грантових заявок на фінансування наукових досліджень.

Таблиця1.

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Методи навчання	
ПРН 1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері виноградарства та садівництва.	Проведення оглядових та проблемних лекцій, Вирішення практичних завдань, що формує вміння і навички прикладного застосування теоретичних знань та передбачає рішення задач, розгляд ситуацій з проблем побудови оптимізаційних методів і моделей. Викладення наукових досягнень у вигляді друкованих фахових статей.
ПРН 2. Застосовувати передові концептуальні та методологічні знання з виноградарства, селекції винограду та виноградного розсадництва та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень виноградарства, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.	Проведення проблемних лекцій. Навчальні дискусії, проблемні ситуації, професійно-орієнтовані творчі завдання. Вирішення практичних завдань, що формує вміння і навички прикладного застосування оптимізаційних методів побудови економіко-математичних моделей із застосуванням програмного забезпечення.
ПРН 3. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми виноградарства, селекції винограду та виноградного розсадництва державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях.	Проведення оглядових та проблемних лекцій, участь у практичних заняттях, отримання консультації, виконання самостійної роботи, проведення круглих столів з презентацією результатів самостійної роботи здобувачів. Вивчення курсу передбачає самостійне опрацювання студентами комплексу основної і додаткової наукової літератури, періодичних видань з питань побудови оптимізаційних моделей та застосування оптимізаційних методів; проведення підсумкового контрольного випробування.

	Інформаційно-комп'ютерні технології, тренінгові технології: система діяльності для відпрацювання певних алгоритмів вирішення типових практичних завдань
ПРН 10 Розробляти і виконувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають змогу переосмислити існуючі та створити нові цілісні знання та/або професійні практики та розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми у садівництві та виноградарстві з дотриманням норм академічної доброчесності й врахуванням технічних, економічних, правових, екологічних та етичних аспектів. ПРН 13. Визначати можливості для підприємницької діяльності та комерціалізації результатів власних досліджень.	Проведення лекцій, діалогові технології. Вирішення практичних завдань, що формує вміння і навички наукових досліджень, формулювати та обґрунтовувати висновки і пропозиції щодо розвитку концептуальних і методологічних знань. Навчальні дискусії, проблемні ситуації, професійно-орієнтовані творчі завдання. Вирішення практичних завдань, що формують вміння і навички використовувати загальнонаукові та спеціальні методи наукових досліджень у галузі для вирішення професійних задач.

7. КРИТЕРІЇ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання рівня знань, отриманих здобувачами в процесі вивчення дисципліни здійснюється за допомогою різних засобів контролю, зокрема, через усне опитування, тестовий поточний контроль, виконання модульних контрольних робіт. Оцінці також підлягають практичні навички, набуті при вивченні дисципліни, їх аналіз та систематизацію, що перевіряється через виконання індивідуального завдання (розробку інноваційного проекту) із обов'язковою презентацією результатів роботи.

Кінцева оцінка визначається за результатами складання іспиту. До форм поточного контролю відносяться:

- тестування,
- контроль
- практичних навичок;
- аналізі оцінка результатів розрахункових робіт;
- індивідуально-контрольна співбесіда під час захисту проекту; До

форм підсумкового контролю відноситься складання іспиту.

Підсумкова оцінка виводиться за результатами поточного контролю. Інтерпретація отриманих балів а національною шкалою здійснюється на основі даних таблиці:

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
-89	добре	
74-		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма «**Управління інноваційними проектами**» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктора філософії (PhD) спеціальності 203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство». 2023 р. 30 с.
2. **Управління інноваційними проектами.** Методичні вказівки до проведення практичних занять для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої

освіти ступеня доктора філософії (PhD) спеціальностей 201 «Агрономія» та 203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство». Укладачі: Телічко Н.А. -Одеса: ОДАУ, 2023. 32 с.

3. Мультимедійні презентації з курсу.

9 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. A Guidetothe Project Management Body of Knowledge (PMBOK® Guide).SixthEdition.2017.617p.URL:<https://www.pmi.org/-/media/pmi/documents/public/pdf/pmbok-standards/pmbok-guide-6th-errata.pdf>
2. /[media/pmi/documents/public/pdf/pmbok-standards/pmbok-guide-6th-errata.pdf](https://www.pmi.org/-/media/pmi/documents/public/pdf/pmbok-standards/pmbok-guide-6th-errata.pdf)
3. McConnell E. Project ManagementMethodology: Definition, Types, Examples. URL: <http://www.mymanagementguide.com/basics/project-methodology-definition/>
4. Бабаєв В.М. Управління проектами: Навчальний посібник для здобувачів спеціальності «Управління проектами». Харків: ХНАМГ, 2006. 244 с.
5. Батенко Л.П., Загородніх О.А., Ліщинська В.В. Управління проектами навч. посібн. Київ: КНЕУ, 2003. 231с.
6. Василевська А. Управління проектами підприємства із використанням інформаційних технологій. Вісник КНТЕУ. № 1, 2015. С. 99-105
7. Деренська Я.М. Управління проектами у схемах: навч. посібн. Харків: НФАУ, 2007. 229 с
8. Керівництво з питань проектного менеджменту: Пер. з англ. / Під ред С.Д. Бушуєва. Київ: Ділова Україна, 2000. 198 с.
9. Кобилянський Л.С. Управління проектами: навч. посібник. Київ: МАУП, 2002. 200с.
- 10.Копитько О. О. Управління проектами. Енциклопедія державного управління: у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін. Київ: НАДУ, 2011. – Т. 2: Методологія державного управління / наук.-ред. колегія: Ю. П. Сурмін (співголова), П. І. Надолішній (співголова) та ін. 2011. С. 641-642.
- 11.Ноздріна Л.В., Ящук В.І., Полотай О.І. Управління проектами: підручн./ За заг.ред. Л.В. Ноздріної. Київ: ЦУЛ, 2010. 432с.
- 12.Інформаційні технології та інновації в економіці, управлінні проектами і програмами: монографія / за заг. ред. В.О. Тімофєєва, І.В. Чумаченка Харків: ХНУРЕ, 2016. 402 с.
- 13.Смирнова Н.В. Управління інноваційними проектами: опорний конспект лекцій для здобувачів спеціальності 073 «Менеджмент» усіх форм навчання. Одеса, ОДАУ. 2018. 86 с.
- 14.Тян Р.Б., Холод Б.І., Ткаченко В.А. Управління проектами: підручн. Київ: ЦУЛ, 2003. 224с.
- 15.Управління інноваційними проектами в умовах міжнародної інтеграції: монографія / О.О. Охріменко, Н.Є. Скоробогатова, І.М. Манасенко, Р.С. Яресько. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2018. 262 с.
- 16.Фесенко Т.Г. Управління проектами: теорія та практика виконання

- проектних дій: навч. посібн. Харків: ХНАМГ, 2012. 181 с
17. Oberemok I., Oberemok N. Development of a schedule of the project on the property board of values stakeholders. *Journal of Technology and Exploitation in Mechanical Engineering* Vol. 4, no. 1, pp. 36–42, 2018. URL: http://www.jteme.pl/journal/4-1-2018/V04_n1_pp036-042.pdf
18. Obradovic, V., Todorovic, M., Bushuyev, S. Sustainability and Agility in Project Management: Contradictory or Complementary? *Advances in Intelligent Systems and Computing III*, 2019, pp. 522–532.
19. URL: <https://www.springer.com/us/book/9783030010683>
20. Алгоритм написання грантової заявки – покрокова інструкція. Посібник для журналістів та громадських активістів. Інститут розвитку регіональної преси. URL: <https://gurt.org.ua/news/informator/41730/>
21. Бушуєв Д.А. Механізми управління проектами в умовах «поведінкової економіки». *Управління розвитком складних систем*. 2018. № 34. С. 19–25.
22. Бушуєв С.Д., Бушуєв Д.А., Бушуєва В.Б., Козир Б.Ю. Лідерство в застосуванні гнучких методологій створення інформаційних технологій. *Інформаційні технології та засоби навчання*, 2019, Том 70, №2, С. 1–15 URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/issue/view/99/showToc>
23. Бушуєв С.Д., Бушуєв Д.А., Козир Б.Ю. Зміна парадигм в управлінні інфраструктурними проектами та програмами. *Управління розвитком складних систем. Збірник наукових праць*. Вип. 37. 2019. С. 6–12. URL: <http://urss.knuba.edu.ua/files/zbirnyk-37/3.pdf>
24. Бушуєв С.Д., Ісаєнко Д.В. Впровадженні моделей і методів нечіткої математики в процеси обробки документів з технічного регулювання у будівництві. *Управління розвитком складних систем*. 2019. № 37. С. 55–59
25. Бушуєв С.Д., Шкуро М.Ю., Козир Б.Ю. Проактивне управління проектами забезпечення енергоефективності муніципальної інфраструктури. *Вісник Національного технічного університету «ХПІ»*. Збірник наукових праць. Серія: Стратегічне управління, управління портфелями, програмами та проектами. Харків: ХПІ, 2019. Вип. 1 (1326), С. 3–10.
26. URL: http://pm.khpi.edu.ua/article/view/2413-3000.2019_1326.1/159265
27. Войтенко О. С. Застосування компетентнісного підходу в освітній проектній діяльності. *Матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації»*: Зб. наук. праць. 2019. Вип. 45. С. 74–77.
28. Деренська Я.М. Аналіз методологій управління проектами. *Формування Національної лікарської політики за умов впровадження медичного страхування: питання освіти, теорії та практики: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф., м. Харків, 15.03.2017*. С. 57–64.
29. Державне стимулювання інноваційного розвитку суб'єктів господарювання: методологічні засади, світовий та вітчизняний досвід : монографія / за заг. ред. канд. екон. наук, доц. Л. С. Захаркіної. Суми : Сумський державний університет, 2019. 200 с.
30. Калініченко Л. Л. Формування та оцінювання ефективності проектного менеджменту. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2016. № 4. С. 169–

- 31.179. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2016_4_16.
- 32.Крайнік О.М., Тахтаджієва Н.І. Планування проектних дій: навчально-методичний посібник для здобувачів ЗДІА спеціальності 8.18010013“Управління проектами» денної форми навчання. Запоріжжя, ЗДІА, 2015. 80 с.
- 33.Крамарчук С.П., Лубкей Н.П. Теоретичні аспекти управління інноваційним проектом на вітчизняних підприємствах. Глобальні та національні проблеми економіки. Електронне наукове фахове видання. 2018. №23. С. 252-255. URL: <http://global-national.in.ua/archive/23-2018/49.pdf>
- 34.Краснокутська Н.В. Інноваційний менеджмент: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2003. 504 с.
- 35.Лозовський О.М., Іванцова І.В. Інноваційний проект як пріоритетний напрям розвитку сучасного підприємства. Молодий вчений. 2018. № 2(2). С. 723- 726. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_2\(2\)_67](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_2(2)_67).
- 36.Майорова Т. Інвестиційна діяльність: підручн. Київ: ЦУЛ, 2009. 472 с.
- 37.Методичні рекомендації щодо написання проектних заявок. Практичний посібник. МГО «Регіональний центр транскордонного співробітництва Євро регіон «Дністер». URL: <http://tulchinda.gov.ua/upload/files/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97.pdf>
- 38.Микитюк П. Інноваційний менеджмент. Київ: ЦУЛ, 2007. 400 с.
- 39.Передало Х.С., Огерчук Ю.В., Пшик-Ковальська О.О. Сутність проектів та їх загальна характеристика. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку: [зб. наук. пр.]. 2010. С. 90-95. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/10047/1/14.pdf>
- 40.Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 за № 40-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
- 41.Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні: Закон України від 08.09.2011 за № 3715-VI. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
- 42.Смирнова Н.В. Проблеми управління проектами в сфері аграрної логістики України. Розвиток маркетингової діяльності в умовах економічної глобалізації: Збірник наукових праць за матеріалами X міжнародної науково-практичної конференції (Одеса, 24 квітня 2018 року). Одеська державна академія будівництва та архітектури. 2018. С. 190-195.
- 43.Смирнова Н.В., Тасмасис Т.В. Проблеми застосування технологій проектного менеджменту в українських компаніях. Сучасний менеджмент в агробізнесі: проблеми та рішення: матеріали Міжвузівської науково-практичної Інтернет-конференції за міжнародною участю (м. Одеса, 24 червня 2019 р.). Одеса, ОДАУ. 2019. С. 80-85.
- 44.Стадник В.В., Йохна М.А. Інноваційний менеджмент: навч. Посібник. Київ: Академвидав, 2006. 463 с.
- 45.Стрілковська Н. П. Інноваційний проект як форма реалізації інноваційної

- політики вищого навчального закладу. Вісник НТУУ «КПІ». Філософія. Психологія. Педагогіка: збірник наукових праць. 2009. № 1(25). С. 176– 181.
46. Тарасюк Г.М. Управління проектами: навч. посібн. Київ: Каравелла, 2004. 344с.
47. Тесля Ю.М., Оберемок І.І., Тімінський О.Г. Моделі і методи впровадження корпоративної системи управління проектами в девелопменті. Управління проектами та розвиток виробництва: Зб.наук.пр. Луганськ: СНУ ім. В.Даля, 2009. №1(29). С.28-35. URL: <http://www.pmdp.org.ua/images/Journal/29/09tymupd.pdf>
48. Тесля Ю.М., Хлевна, Ю.Л., Оберемок, Н. В. Управління створенням конкретизованої методології управління проектами. Управління проектами, системний аналіз і логістика: Зб. наук. пр. Київ: НТУ. 2016. № 17. С. 35-46
49. TOP-4 методології управління проектами. URL: <http://www.pmservices.ru/project-management-news/top-4-metodologii-upravleniya-proektami/>
50. Федішин І.Б. Управління інноваційними проектами (опорний конспект лекцій для здобувачів спеціальностей 8.03060102 «Менеджмент інноваційної діяльності», 8.18010012 «Управління інноваційною діяльністю» усіх форм навчання). Тернопіль, ТНТУ імені Івана Пулюя, 2015. 151 с.
51. Хлевна Ю.Л. Проблеми впровадження методологій управління проектами на проектно-орієнтованих підприємствах. Управління проектами та розвиток виробництва: Зб.наук.пр. Луганськ: СНУ ім. В.Даля (Сєвєродонецьк), 2018. №2(66). С. 69-76.
52. Холявко Н. Класифікація проектів міжнародного співробітництва Економіка. 2011. № 3. С. 126–133.
53. Хопчан В. М. Проблема методології аналізу інвестиційних рішень та визначення критеріїв ефективності інвестицій. Ефективна економіка. 2017. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6002>
54. Як написати проект на грант? URL: <https://studway.com.ua/proekt-na-grant/>
55. Яковлев А.І. Проектний аналіз інноваційно-інвестиційної діяльності: навч. посіб. для студ. в. н. з., які навч. за освітньо-профес. програмою бакалавра з напр. підгот. «Економіка підприємства». Харків: НТУ «ХПІ», 2010. 216 с.
56. Андрейченко А. В., Андрейченко С. С., Гарафонов О. І., Маргасова В. Г., Балла І. В. Трансформація національних економіко-правових процесів на основі патентної охорони біотехнологічних винаходів. Збірник наукових праць "Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики". Харків, 2020. С.444-452 Випуск 1 (32). С. 444-452. (Web of Science) <https://cutt.ly/iTzfhDV>
57. Андрейченко А. В., Горбаченко С. А., Дикий О. В. Особливості управління проектами у сфері кіберзахисту. Електронне фахове наукове видання "Кібербезпека: освіта, наука, техніка". Том 2, № 10 (2020). С. 45-53. URL: <https://cutt.ly/nTzgkMt>
58. Андрейченко А. В., Горбаченко С. А. Ідентифікація особистих якостей проектних менеджерів ІТ-сфери. Науковий економічний журнал «ІНТЕЛЕКТ XXI». 2020. № 3. С. 135-139.

URL:<http://www.intellect21.nuft.org.ua/index.php/3-> 2020

59. Андрейченко А. В. Управління проектами в парадигмі бізнес- лідерства : навчальний посібник. Київ : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. 36 с. (1,5 д.а.)
60. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12>.
61. Про охорону прав на винаходи та корисні моделі: Закон України від 15.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12>.
62. Про охорону прав на знаки для товарів та послуг: Закон України від 15.12.1993 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12>.
63. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12>.
64. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
65. Про насіння і садивний матеріал: Закон України від 15.12.1993 р. URL:[://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-15](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/411-15).
66. Про племінну справу і тваринництво: Закон України від 15.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3691-12>.
67. Аксютіна А.В., Нестерцова-Собакарь О.В., Тропін В.В. та ін. Інтелектуальна власність: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. За заг. ред. канд. юрид. наук, доц. Нестерцової-Собакарь О.В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.
68. Інтелектуальна власність: навч. посібник [Т. Г. Васильців, В. В. Апопій, Р. Л. Лупак, О. О.] Ільчук. Львів: Вид-во Львівської комерційної академії, 2015. 172 с.

ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. AgileProjectManagementHandbookv2.0.URL: <http://agilehandbook.com/agile-handbook.pdf>
2. Agile Project Management: BestPracticesandMethodologies. URL: <https://www.altexsoft.com/media/2016/04/Agile-Project-Management-Best-Practices-and-Methodologies-Whitepaper.pdf>
3. AmericanAcademyBoardofStandards(AAPM).URL: <http://americanacademyofprojectmanagement.com>
4. AnIntroductiontoPRINCE2.URL: <https://www.projectsmart.co.uk/docs/prince2-introduction-ps.pdf>
5. AssociationforAdvancementofCostEngineering.URL: <http://www.aacei.org/mbr/whoWeAre.shtml>
6. AustralianInstitutefor Project management, Professional CompetencyStandardsforProjectManagement.2008.V.1.0.168p.URL: <https://nsfsakai.nthsydney.tafensw.edu.au/access/content/group/0f4ea869-0e76-4936-b16e-7407f58a3a5d/ProjectManagement/DipProjectManagement/CertIVProjectSite/Project%20Management%20Standards/June-2008-PM-Comp-Stds-Intro-Approved-Version-1.0.pdf>

7. British Standard BS 6079-1:2000. Project management. Part 1: Guide to Project management. 182 p.
8. Introduction to Scrum Student Guide. URL:
<https://theagiledirector.com/images/IntroductiontoScrum-coursenotes.pdf>
9. ISO 21500:2012 Guidance on project management. URL:
<https://www.iso.org/standard/50003.html>
10. LME Copper Factsheet. URL: <https://www.lme.com/-/media/Files/Brochures/Non-ferrous/LME-Copper.pdf?la=en-GB>
11. McConnell E. Project Management Methodology: Definition, Types, Examples. URL:
<http://www.mymanagementguide.com/basics/project-methodology-definition/>
12. Method CPM (Critical Path Method). URL: <https://managementmania.com/en/critical-path-method-cpm>
13. Method CCM (Critical Chain Method). URL: <https://managementmania.com/en/ccm-critical-chain-method>
14. International Project Management Association. URL: <http://www.ipma.ch/Pages/default.aspx>
15. PRINCE2 Agile URL: https://www.tsoshop.co.uk/gempdf/PRINCE2_Agile_browse.pdf
16. Projekt-Definition nach DIN. URL: <https://www2.hhu.de/muendlichkeit/Projekt-Netz/DIN.htm>
17. Ukrainian Association Project Management «UKRNET». *Електронний ресурс*. URL: <http://upma.kiev.ua/content/view/40/78/lang,ru/>